herpy

SALAMANDRE

Kaiser's Spotted Newt

Neurergus kaiseri

Neurergus kaiseri er en slank vandsalamander på 10-14 cm fra Zagrosbjergene i det sydvestlige Iran, med et mosaikmønster af sorte og hvide pletter, en orangerød stribe langs ryggen og orangerød bug og orangerøde ben. Arten er sky og nataktiv, tåler ikke varme og skal have en kølig vinterhvile for at yngle. Den lever kun i få vandløb og er sårbar i naturen.

Familie: Salamandridae Tidligere navn: *Neurergus crocatus kaiseri* Udgivet 16. november 2026 **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**10-14 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**6-8 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde og tempereret skov og eng**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 45 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**15-25 °C**
Temperatur, nat	**10-15 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 20-30 cm
UVB	**Valgfri**
Vinterhvile	**5-10 °C** 4-9 uger
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Larver i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**24-36 mdr.**
Æg pr. sæson	**45-60**
Lægninger pr. år	**1**
Klækning	**9 dage** ved 22 °C
Larvetid	**60-120 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Små vanddyr (dafnier, myggelarver)**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks I**
EU-bilag	**Bilag A**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Står på CITES liste I og i EU's bilag A. Salg og anden kommerciel brug kræver et EU-dokument (artikel 10-certifikat), som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Køb kun dyr med dokumentation for, at de er opdrættet i fangenskab. Salamandre er omfattet af EU's dyresundhedsregler om Bsal; tjek de aktuelle regler hos Fødevarestyrelsen ved import eller handel.

Om arten

Neurergus kaiseri er den mindste art i slægten *Neurergus* og bliver 10-14 cm lang med hale. Ryggen er et mosaikmønster af hvide og sorte pletter med en orangerød stribe langs midten, og bugen og benene er orangerøde, ofte med små sorte pletter. Fordelingen af sort og hvidt varierer fra dyr til dyr: nogle er næsten hvide, andre næsten sorte. Øjnene er sorte. Forbenene har fire tæer og bagbenene fem, uden svømmehud.

Hunnerne er lidt større end hannerne, men kønnet ses tydeligt kun i yngletiden: hannen har et opsvulmet, rundt kloakområde, mens hunnen har en langstrakt, rørformet kloak og er rundere om kroppen, når hun er fuld af æg. Uden for yngletiden kan kønnet være umuligt at afgøre. Arten blev beskrevet i 1952 som en underart af *Neurergus crocatus* og har været ført som selvstændig art siden 1970. DNA-analyser viser, at slægtens nærmeste slægtning er *Ommatotriton*.

Arten er sky og hurtig på land, hvor den bevæger sig mere som et firben end som en typisk salamander, men i vand mister den ofte sin skyhed og kan endda tigge om foder. Den undgår lys og er mest aktiv i skumringen og om natten. Dyrene er selskabelige og ligger tit sammen i samme skjul, og de er ikke aggressive over for hinanden.

Hudgiften er ikke undersøgt hos *N. kaiseri*. Den kontrastrige advarselsfarve tyder på, at huden udskiller et ubehageligt eller giftigt sekret som hos mange andre salamandre, og arten behandles derfor som en art med mild hudgift: vask hænder efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund. Dyrene håndteres kun, når det er nødvendigt.

I fangenskab lever dyrene ofte mere end 6-8 år; hvor gamle de kan blive, er ikke kendt.

Udbredelse og levested

Neurergus kaiseri findes kun i Iran, i den sydlige del af Zagrosbjergene i provinserne Lorestan og Khuzestan, i omkring 750-1.500 meters højde. Den kendes fra et lille antal vandløb og damme. Der er tolv kendte ynglebestande, fordelt på en nordlig gruppe i fugtigere egne højere oppe og en sydlig gruppe i tørre, lavere egne, og hele udbredelsesområdet er under 10.000 km². Bestanden blev i 2008 anslået til under 1.000 voksne dyr, men en optælling i 2014 gav over 9.000.

Arten står som sårbar (VU) på IUCN's rødliste. Truslerne er tab af levested, tørke, opstemning af vandløb, forurening, udsatte fisk, der æder salamandre og larver, og indsamling til dyrehandel.

> **Oprindelig udbredelse:** Iran.

LEVESTED

Arten lever i bjergbække omgivet af tørt krat og åben skov af eg og pistacie, og den bruger også damme, vandhuller og kunstige vandbassiner. Klimaet er stærkt årstidsbestemt: vintrene er kolde med frost og sne, og somrene er varme og tørre med dagtemperaturer over 30 °C. Mange steder er der kun vand tre-fire måneder om året, om vinteren og i det tidlige forår.

Dyrene kommer frem i marts-april, yngler i vandet og forsvinder igen fra sidst i juni og i juli. Resten af året lever de på land, hvor de ligger i sommerdvale og overvintrer i huler i jorden og under sten. Landområderne, hvor dyrene finder føde og skjul, er lige så vigtige som vandet.

Pasning

TERRARIET

Der er tre holdformer. Et semi-akvatisk akvaterrarie med rigeligt med sten og skjul både over og under vand passer til dyrene det meste af året. Et landterrarie bruges i vinterhvilen og i en landfase uden for yngletiden. Dyrene kan også holdes helt akvatisk hele året og yngler i den holdform, men det er uafklaret, hvilken holdform der er bedst på lang sigt. Arten vælger sjældent selv at gå på land.

Fire voksne skal have mindst 60 × 30 × 45 cm, så der er plads til 20-30 cm vand og en stenstak eller en flydende ø, der når op over overfladen. Filteret skal give meget svag strøm. Indret med stablede sten, kork og hule mursten, som giver skjul både under og over vand, og brug store sten, aldrig grus i en størrelse, der kan sluges. Javamos og andre vandplanter bruges til æglægning og skjul.

Til landfasen er 50 × 30 × 30 cm nok til fire dyr. Bunden er kokosfiber eller jord, holdt på den tørre side, med stablede sten og bark. Giv en fugtighedsgradient ved kun at hælde vand i den ene ende, og hav en lav vandskål. Låget skal være tæt, for dyrene slipper ud gennem små sprækker, men med net, så luften ikke står stille.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

TEMPERATUR

Neurergus kaiseri trives ved 15-25 °C og tåler op til 30 °C på land, men lange perioder over 25 °C skal undgås; et køligt rum eller en kælder passer bedre end en stue. Nattemperaturen er ikke kendt, men 10-15 °C passer til klimaet i bjergene. Dyrene er aktive og æder, selv når temperaturen nærmer sig frysepunktet, men frost skal undgås.

Vinterhvilen holdes på land ved 5-10 °C i fire til ni uger sent på efteråret og tidligt på vinteren, og den stimulerer ynglen (se Parring). Temperaturen sænkes gradvist, og bagefter opvarmes dyrene langsomt over nogle dage. Vandtemperaturen i yngletiden er 10-22 °C.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Arten har ikke brug for høj luftfugtighed, og landdelen skal ikke sprøjtes dagligt; for megen fugt kan skade dyrene. 60-80 % i landdelen passer. Jorden skal være fugtig i den ene ende og tør i den anden, så dyrene selv kan vælge. Den lave vandskål beskytter mod udtørring, og dyrene bruger den ofte til et hurtigt bad. Net i låget sørger for luftskifte.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vandet i akvaterrariet skal være 20-30 cm dybt. Filteret giver kun svag strøm: i naturen yngler arten også i stillestående vand, men let strøm fungerer godt i fangenskab. I yngletiden skiftes 5-10 % af vandet dagligt, ellers en del af vandet hver uge. Brug regnvand eller postevand, der har stået eller er afkloret. Klor, kloramin og tungmetaller skal undgås, fordi padder optager stoffer gennem huden. Brug ingen rengøringsmidler til dekorationen.

LYS OG UVB

Arten har ikke brug for særligt lys; dagslys eller en dagslængde, der følger årstiden, er nok, og dyrene søger væk fra lyset. UVB er valgfrit. Bruges det, skal det være svagt: et UV-indeks på 1,5-2 øverst på stenstakken er rigeligt, og resten af terrariet skal ligge i skygge. Under vinterhvilen er lyset slukket. Hav skjul nok til, at dyrene kan trække sig væk fra lyset.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er ikke kræsen. På land passer fårekyllinger og kakerlakker i passende størrelse, regnorme (hele eller hakkede), myggelarver, enchytræer, små voksmøllarver, store bananfluer, fluelarver og små isopoder. I vand tager dyrene regnorme, levende og frosne røde myggelarver og andet almindeligt vandsalamanderfoder. Læg foderet i vandet, gerne om aftenen, to-tre gange om ugen. Dyrene skal være velnærede inden vinterhvilen; foderet stoppes, når temperaturen sænkes, og de får intet foder under hvilen. Dyr, der overvintrer i vand ved 6-12 °C, æder fortsat lidt.

Brug varieret foder, og drys landfoderet med kalk og vitaminer ved enkelte fodringer.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Neurergus kaiseri er sky, nataktiv og selskabelig. På land holder den sig under de nederste skjul om dagen og jager om natten mellem de øverste skjul og på åbne pletter. Den sidder gerne højt og er meget aktiv kort efter, at lyset slukkes. Vildfangede dyr er mere sky end opdrættede. Dyrene kan holdes i en gruppe uden problemer, og til avl passer én han og tre hunner.

Skal dyrene flyttes, bruges våde handsker eller et fugtigt net, og de transporteres i bokse med lufthuller og fugtigt mos eller fugtigt papir, så de ikke tørrer ud.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har et opsvulmet, rundt kloakområde, og hunnerne har en langstrakt, rørformet kloak, men kønnet ses kun tydeligt i yngletiden. Hunnerne er også rundere, når de er fyldt med æg. Dyrene bliver kønsmodne efter 2-3 år. En gruppe med én han og tre hunner er en god avlsgruppe.

PARRING

En kølig vinterhvile er nødvendig for at få dyrene til at yngle. Den sikreste metode er en landfase ved 5-10 °C i fire til ni uger. Inden da holdes dyrene en uge ved 18-20 °C uden foder, så tarmen tømmes. Under hvilen ligger de i bokse med fugtigt mos, og temperatur og fugt tjekkes jævnligt. Derefter opvarmes de langsomt over nogle dage og fodres rigeligt, før de sættes i et akvarium med en stenstak og en flydende ø. Hannerne begynder at vifte med halen allerede de første dage. Køling ved

omkring 17 °C er ikke nok: hunnerne bliver fulde af æg, men hannerne kommer ikke i yngletilstand. Ynglen lykkes også med dyr, der holdes akvatiske hele året ved 6-12 °C om vinteren. De lægger enkelte æg allerede ved de lave temperaturer, og æglægningen tager til, når vandet bliver varmere om foråret.

Hannen vifter med den yderste tredjedel af halen foran hunnen, vender sig, lægger en spermatofor og spærrer hunnens vej, så hun kan samle den op med kloakken. Parringen er mindre voldsom end hos de øvrige arter i slægten.

ÆG OG LARVER

Hunnen lægger æggene enkeltvis eller i små klumper på vandplanter, sten og glas, ofte på skyggede, ru flader, men også i oplyste områder. Æggene er større end hos de andre arter i slægten. Æglægningen kan strække sig over flere måneder, og en hun lægger 45-60 æg pr. sæson. Kun en del af æggene er befrugtede; de ubefrugtede bliver grå. Æggene kan flyttes til en anden beholder og desinficeres med methylenblåt, hvis det er nødvendigt, men de fleste udvikles uden. Æg og larver holdes ved omtrent samme temperatur som i yngleakvariet. De voksne kan æde æggene, så æggene flyttes, eller de voksne tages ud.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter omkring 9 dage ved 22 °C og senere i køligere vand. Larverne er rovdyr og holdes ved 17-24 °C, helst omkring 21 °C, i 5-40 cm vand. De tåler vand ned til 10 °C, men æder så kun lidt. Larverne fodres dagligt med dafnier, artemia, tanglopper og hakkede hvide orme, efterhånden som de vokser. Krebsdyr som dafnier og tanglopper er nødvendige, for at dyrene får deres orangerøde farve efter forvandlingen.

Vandet skiftes 1-2 gange om ugen, op til 100 %. Efter to måneder holdes højst seks larver pr. beholder, og vandstanden sænkes til 4-5 cm med javamos. Forvandlingen sker efter 2-4 måneder og kan være langsom, og ungerne kan have voksenfarver, før gællerne er væk. Giv bark og andre landdele ved forvandlingen, så de ikke drukner.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede unger er robuste, har god appetit og vokser hurtigt: velfodrede unger fordobler deres størrelse på få måneder. De kan opdrættes både i vand og på land, og de akvatiske vokser hurtigst. Selv unger på land går ofte i vandet for at finde føde. Hold dem i bokse eller akvarier med kalksten som skjul, uden grus, og 12 timers lys. Unger på land holdes ved 60-80 % luftfugtighed, og boksene sprøjtes dagligt. Et akvarium på 90 × 50 × 40 cm rummer omkring 70 unger, men kræver filter. Fodr dem med myggelarver, enchytræer, bananfluer og nyklækkede fårekyllinger.

Sundhed og typiske fejl

Sygdomme og fejl i pasningen af *Neurergus kaiseri*:

- Varme: lange perioder over 25 °C stresser dyrene. Hold terrariet køligt.
- Overdreven fugt og stillestående luft, som giver hudproblemer og svampe. Brug net i låget, og hold en gradient fra fugtigt til tørt.
- Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*) og chytrid (*Batrachochytrium dendrobatidis*) er svampesygdomme, der kan være dødelige for halepadder og kan bæres af dyr uden symptomer. Hold nye dyr i karantæne, brug adskilt udstyr, og flyt aldrig vand, planter eller udstyr mellem terrarier uden at rengøre.
- Vildfangede dyr er ofte afmagrede, har infektioner og dør kort efter erhvervelsen. Vælg opdræt.
- Dyr, der ikke vil æde eller har sår eller hævelser, skal til en dyrlæge med forstand på padder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.